

ks. Piotr Walkiewicz, Radom

TOŻSAMOŚĆ INSTYTUTÓW ŚWIECKICH

Instytuty świeckie to wspólnoty wiernych: mężczyzn, kobiet oraz kapłanów diecezjalnych (zatwierdzone przez Stolicę Apostolską lub biskupa diecezjalnego), którzy zobowiązując się do życia radami ewangelicznymi w świecie, dążą do doskonałej miłości oraz starają się przyczynić do uświęcenia świata. Jest to nowa forma życia, której cechą charakterystyczną jest łączenie podwójnego charyzmatu, tzn. miłości Boga i miłości świata, co wyraża się w konsekracji i świeckości. Ta synteza jest w taki sposób uskuteczniana, by wynikająca z niej świeckość konsekrowana sama w sobie była siłą konsekrującą. Stąd do istotnych elementów instytutów świeckich należy również apostołstwo.

1. Historia

Instytuty świeckie korzeniami swymi sięgają pierwszych wieków chrześcijaństwa. Znane są wtedy przykłady poświęcenia się całkowitego Bogu w świecie – życie ascetów i dziewic. W średniowieczu tę ideę realizowały wspólnoty beginek i begardów, później powstające trzecie zakony. Za szczególnego poprzednika instytutów świeckich uważa się Stowarzyszenie św. Urszuli założone przez św. Anielę Merici w XVI w. Jego członkinie chcąc poświęcić się Bogu składały ślub czystości pozostając równocześnie w domach rodzinnych.

Za prekursora instytutów świeckich kapłańskich, uważa się Piotra Cloriviere (+ 1820), francuskiego jezuitę, który podczas rewolucji francuskiej założył wspólnotę kapłańską „Stowarzyszenie Kapłanów Serca Jezusa” (Société des Prêtres du Couer de Jesus), której celem było głębsze przeżywanie konsekracji kapłańskiej przez praktykę rad ewangelicznych i wzajemną pomoc w pracy duszpasterskiej, w warunkach prześladowań Kościoła. Na polskim gruncie pionierem instytutów świeckich był bł. Honorat Koźmiński (+ 1916), kapucyn. Zakładał on zgromadzenia zakonne ukryte, które obejmując osoby żyjące w świecie miały apostołować poprzez przykład.

Pierwszą próbą uporządkowania i oznaką akceptacji stowarzyszeń ludzi świeckich poświęconych Bogu był dekret *Ecclesia Catholica* Świętej Kongregacji Biskupów i Zakonników, zatwierdzony przez Leona XIII (11.03.1889). Po kongresie przedstawiceli 20 takich stowarzyszeń praktykujących rady ewangeliczne, który odbył się z inicjatywy A. Gemelli (+ 1959) i za zgodą Piusa XI w San Gallen w Szwajcarii w maju 1938, Pius XII konstytucją *Provida Mater Ecclesia* (02.02.1947)

ustanowił nową formę życia konsekrowanego w Kościele pod nazwą instytuty świeckie. Kolejne dokumenty Kościoła: *motu proprio* *Primo feliciter* (12.03.1948) i instrukcja *Cum santissimus* (19.03.1948) uszczegółowiły przepisy odnośnie do zakładania i organizacji życia instytutów świeckich. Do pogłębienia rozumienia istoty instytutów świeckich przyczyniły się późniejsze wypowiedzi papieży, a zwłaszcza Sobór Watykański II, także KPK z 1983 r. Od 1970 r. odbywają się międzynarodowe kongresy instytutów świeckich, obecnie regularnie co cztery lata. Koordynacją wzajemnych kontaktów i współpracy międzynarodowej zajmuje się Światowa Konferencja Instytutów Świeckich (CMIS) założona w 1972 r. z siedzibą w Rzymie, wydająca kwartalnik „Dialogo” (od 1972 r.; pięć wersji językowych). W wielu krajach istnieją krajowe konferencje instytutów świeckich. W Polsce Kongregacja Instytutów V Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego erygowała Krajową Konferencję Instytutów Świeckich z dniem 22.02.1995 r. Zrzesza ona 28 instytutów (na ogólną liczbę 34 istniejących w Polsce).

2. Konsekracja i rady ewangeliczne

Członkowie instytutów świeckich oddają się całkowicie Bogu w konsekracji życia, która jest równocześnie aktem, jak i jego realizacją przez wierność przyjętym zobowiązaniom w codziennym życiu w świecie. „Przeżywanie prawdziwą i autentyczną konsekrację w duchu rad ewangelicznych, lecz bez pełni «zewewnętrznych oznak», które są wyrazem konsekracji zakonnej. [...] Wasza konsekracja jest nowa i oryginalna; wzbudził ją Duch Święty, aby można ją było przeżywać wśród rzeczywistości ziemskich, aby przepoić radami ewangelicznymi – to znaczy wartościami Bożymi i eschatologicznymi – wartości ludzkie i doczesne przez profesję rad ewangelicznych”¹. Bóg i Jego chwała stają się celem dla świeckiego konsekrowanego zarówno pośród rzeczywistości doczesnej, jak i w perspektywie wieczności. One są motywem jego działania i przyjmowanych postaw. Przez radykalizm ewangeliczny członkowie instytutów świeckich naśladują Chrystusa, gdyż to Chrystus jest Drogą prowadzącą do Ojca. On stoi w centrum ich życia i jest dla nich najwyższą normą. Dzięki nim Chrystus ma być obecny w świecie. Konsekracja to również poddanie się kierownictwu Ducha Świętego. On staje się Mistrzem na drodze ich życia duchowego rozwijającego się w warunkach świeckich. Konsekracja członków instytutów świeckich, dokonująca się w Kościele i dzięki Kościołowi, jeszcze bardziej pogłębia więź z nim. Świecki konsekrowany miłuje Kościół, utożsamia się z nim zarówno w wymiarze uniwersalnym, jak i lokalnym. Wyraża się to zwłaszcza w jedności z Pasterzami Kościoła, wierności jego Magisterium oraz zaangażowaniem w życie konkretnych wspólnot Kościoła lokalnego. Z racji swego charyzmatu członkowie instytutów świeckich stanowią niejako pomost między Kościołem i światem: jako konsekrowani są szczególnym sposobem obecności Ko-

¹ Paweł VI, *Do odpowiedzialnych generalnych instytutów świeckich* (20 IX 1972), w: *Z Chrystusem w świecie. Instytuty świeckie w 50-lecie „Provida Mater Ecclesia” Wypowiedzi Kościoła. Materiały z sympozjum*, red. M. Chmielewski, W. Słomka, K. Stawecka, Lublin 1997, s. 65-66.

ściola w świecie, jako świeccy zaś uobecniają doczesne wartości w rzeczywistości Kościoła.

Świeckość istotnie wpływa na realizację rad ewangelicznych w instytutach świeckich. Sposób ich zachowania jest określany przez charyzmat instytutu. Zawsze jednak są one naśladowaniem Chrystusa czystego, ubogiego i posłusznego. Treścią ślubu czystości jest oblubieńcza miłość Chrystusa aż po niepodzielny dar z siebie i swego życia. W celibacie jest to miłość, która koncentruje się na drugim, ktokolwiek by to był. Czystość ma uzdalniać świeckiego konsekrowanego do miłowania wszystkich bez dyskryminacji i w poszanowaniu każdego człowieka. Ubóstwo jest uzewnętrznieniem postawy wolności wobec dóbr materialnych oraz konsumpcyjnego stylu życia. Członkowie instytutów świeckich nie rezygnują z prawa posiadania, jak czynią to osoby zakonne, ale wszystko co posiadają: praca, czas, wiedza, itp., ma służyć potrzebującym oraz celom apostołskim. Posłuszeństwo w świecie zaś polega na szukaniu w całym swym życiu woli Ojca, tym samym akceptacji pośrednictwa w jej przekazie. Bóg bowiem dla wyrażenia swej woli może się posłużyć Kościołem, władzami instytutu, władzą świecką, ale też codziennymi zdarzeniami czy znakami czasu. Posłuszeństwo jest dyspozycyjnością w służbie na rzecz uświęcania świata. Nie ma ono tu charakteru biernego, gdyż wymaga od świeckiego konsekrowanego wzięcia pełnej odpowiedzialności za własne życie w każdym wymiarze.

3. Świeckość

Członkowie instytutów świeckich pomimo konsekracji nie zmieniają swego statusu kanonicznego, tzn. świeccy pozostają świeckimi, kapłani duchownymi. Świeckość instytutów zakorzenia się przede wszystkim w świeckości świata i świeckim wymiarze Kościoła. Związane jest to z uznaniem wartości świata oraz obecnej w nim sfery świętości i świeckości (*sacrum i profanum*), które nie tylko się nie wykluczają, ale przenikają i dopełniają. Świat jest również miejscem obecności Kościoła, przedmiotem jego misji oraz partnerem w dialogu. Świeccy konsekrowani, wiążąc się ściślej z Kościołem przez konsekrację, jeszcze bardziej biorą na siebie odpowiedzialność za jego misję w świecie. Swoją Świeckość realizują przez pozostawanie i zaangażowanie w świecie przy pomocy środków świata. W znaczeniu egzystencjalno-społecznym Świeckość jest im dana jako zwyczajne warunki życia. Ma ona dla nich również znaczenie teologiczne, gdyż przyjmują ją jako własną drogę realizacji powołania, jest więc im ona zadana. Świeccy konsekrowani realizują swą Świeckość dzieląc z innymi świeckimi problemy codziennego życia, pracy zawodowej, działalności społecznej, politycznej itp. Ich Świeckość przejawia się również w wielkim zaangażowaniu się w świecie, gdyż są powołani, by przeobrazić go zgodnie z odwiecznym zamiarem Boga. Zwyczajnym miejscem ich zaangażowania są wszystkie świeckie dziedziny życia, na które oddziałują przez wykonywanie świeckich zawodów. Świecka jest również ich misja w świecie.

4. Apostolstwo

O jego rodzaju i sposobach prowadzenia decyduje Świeckość powołania członków instytutów świeckich. Jest więc ono typowe dla ludzi świeckich i polega na budowaniu tego świata, by służył on człowiekowi wezwanemu do jedności z Bogiem. Konsekracja potęguje jedynie jego zobowiązujący charakter. Dodatkowo wytycza ona podwójny kierunek, w jakim powinny zmierzać jego działania. Jednym będzie zaangażowanie się w popieranie rzeczywistości należących do porządku naturalnego, drugim zaś zaangażowanie we wprowadzanie wartości wiary w te rzeczywistości. Cechą właściwą świeckim jest szukanie Królestwa Bożego zajmując się rzeczami doczesnymi i porządkując je według zamysłu Bożego. To właśnie świeccy są wezwani do uświęcania świata, niejako od wewnątrz na sposób zaczynu, przez swoją pracę i kierowanie się duchem ewangelicznym. W ten sposób ukazują oni Chrystusa innym i sprawiają, że wszystko rozwija się oddając chwałę Stwórcy i Zbawicielowi (LG 31). Stąd zaangażowanie świeckich w działalność ewangelizacyjną na sposób im właściwy, tzn. od strony świata, bez zastępowania kapłanów i zakonników w ich posłudze.

Apostolstwo polegające na chrześcijańskim animowaniu rzeczywistości doczesnych jest pojmowane jako pierwszorzędne w stosunku do innych rodzajów apostolstwa (EN 70; LG 33). Ono jest istotnym i właściwym im sposobem przeżywania i głoszenia Ewangelii. Jest to również ich sposób służby w budowaniu Królestwa, a więc również posługa w dziele zbawienia. Wszystkie inne zobowiązania ewangelizacyjne, podejmowane dobrowolne czy przydzielone, są dostosowywane właśnie do tego podstawowego. Porządkowanie świata według zamysłu Bożego to nic innego jak wypełnianie polecenia danego pierwszemu człowiekowi: „Czyńcie sobie ziemię poddaną” (Rdz 1,28), sprowadzającego się do królowania nad światem. W sytuacji po grzechu pierworodnym, który zburzył właściwy porządek świata, oznacza to przywracanie rzeczom pierwotnej wartości i właściwego im miejsca, zgodnie z ich oryginalnym przeznaczeniem (ChL 14). Posługa świeckich konsekrowanych to współpraca z Bogiem w odnawianiu oblicza ziemi; kształtowanie nowego świata przez wprowadzanie Chrystusa w serce historii i poddawanie jej działaniu wartości ewangelicznych. Świecki konsekrowany w sposób szczególny w to, co typowo ludzkie ma włączać to, co typowo chrześcijańskie. Misja ta ma charakter służby. Nie jest to podbijanie świata, ale działanie dla jego zbawienia. Służba nie jest celem samym w sobie, ale ma na celu wspólne i godne zamieszkiwanie ludzi na ziemi. Wyraża się ona przez poszanowanie autonomii praw właściwych dla rzeczywistości materialnych.

W ramach apostolstwa można wyodrębnić jego aspekt kapłański, prorocki i królewski. Aspekt kapłański misji świeckich konsekrowanych związany jest z oddawaniem chwały Bogu w rzeczywistości świeckiej na ołtarzu codzienności. Będzie to kult duchowy, który swoją kulminację osiągnie przez złączenie wszelkiego wysiłku i całości życia z Ofiarą Chrystusa w Eucharystii. Aspekt prorocki polega na przepajaniu świata duchem Ewangelii. Świecki konsekrowany realizuje go głosząc prawdę o Chrystusie swoim życiem przez sposób wykonywania codziennej pracy, podejście do obowiązków, szlachetność, zyczliwość, szacunek w relacjach z drugim człowiekiem oraz odczytywanie znaków czasu ujawniających się w historii. Uprzywilejowa-

nym wyrazem tej postawy jest świadectwo jako środek najbardziej wiarygodny i przekonujący. Słowo będzie miało wartość wspomagającą. Aspekt królewski sprowadza się do służby człowiekowi, niezależnie czy będzie się ona dokonywała wprost przez przemiany społeczne czy przez doskonalenie świata w sensie materialnym, gdyż ostatecznie także ono ma za przedmiot dobro człowieka. Przez czynienie jego życia łatwiejszym pomaga się mu zrealizować jego powołanie. Królewski aspekt misji apostoelskiej sprowadza się do uwalniania człowieka z „cywilizacji śmierci” i budowania cywilizacji miłości. Uprzywilejowanym momentem dla niego będzie praca i wszelka działalność promująca człowieka, niezależnie czy będzie to czynione przez aktywność społeczną, polityczną czy też działalność w ramach posługi w określonej eklesjalnej wspólnoty.

Realizacji takiej misji w świecie służy dyskrekcja, obejmująca tylko fakt konsekracji i przynależność do instytutu świeckiego. Dzięki niej członkowie instytutów świeckich funkcjonują w społeczności jak każdy inny świecki. Pomocą jest też braterstwo w ramach instytutu. Choć ich członkowie zwykle nie prowadzą życia wspólnotowego (w odróżnieniu od zakonów), to łącząca ich więź duchowa, oparta na wspólnej wszystkim więzi z Bogiem, jedności powołania, wspólnocie charyzmatu oraz wspólnych doświadczeniach, daje poczucie tożsamości, podtrzymuje w trudnych chwilach oraz jest wzorem dla budowania więzi z innymi poza instytutem. Tym zadaniom podporządkowana jest struktura instytutu, którego rola sprowadza się przede wszystkim do udzielania pomocy jego członkom w realizacji ich powołania i misji, szczególnie w zakresie formacji, która ma charakter indywidualny i przebiega w świecie, bez oderwania od środowiska codziennego życia.

5. Odmienność od zakonów i „zwykłych” świeckich

Nie ma żadnej sprzeczności czy przeciwieństwa pomiędzy równoczesną przynależnością do stanu świeckiego i stanu życia konsekrowanego. Oba stany są kompatybilne i pełne, gdyż stan życia konsekrowanego nie jest ani świecki ani klerycki. Panuje między nimi pełna harmonia. Członkowie instytutów świeckich równocześnie są świeckimi i konsekrowanymi. Instytuty świeckie nie są naśladowaniem zakonów ani bardziej dyskretną i ukrytą formą tego sposobu życia lub miejscem dla tych, którzy z jakichś powodów nie mogą wstąpić do zakonów. Stanowią rzeczywistość odrębną, będącą podniesieniem poziomu życia świeckiego przez radykalizm ewangeliczny².

Konsekracja i profesja rad ewangelicznych w przypadku świeckich konsekrowanych nie powoduje różnic co do natury, stanu czy godności między świeckimi konsekrowanymi a „zwykłymi” świeckimi. Nie stają się oni lepszymi ani bardziej świętymi przez fakt konsekracji. Konsekracja nie oznacza w żaden sposób oddzielenia od stanu świeckiego czy jego jakiegokolwiek modyfikacji, przeciwnie - umacnia go. Konsekracja

² Por. J. Hamer, *Le conclusioni e le conseguenze per gli Istituti secolari*, „Dialogo” 16(1988) nr 78/79, s. 84-85; R. Van Schounbroeck, *Yocazioni secolari e Istituti secolari*, „Dialogo” 19(1991) nr 88/89, s. 33-34; A. Oberti, *Probierni attuali degli Istituti secolari*, „Dialogo” 3(1975) nr 15, s. 26-29.

jest zawsze jednoznacznym wyrażeniem w Kościele woli zaangażowania tych świeckich, którzy pragną być w świecie i w służbie świata i którzy odpowiednio do własnych darów i zdolności zobowiązują się do tego wobec Boga, Kościoła i ludzi. Konsekracja czyni to zobowiązanie bardziej rygorystycznym i trwałym³.

Nie ulega wątpliwości, że konsekracja przede wszystkim radykalizuje świeckie zadania i misję członków instytutów świeckich w stosunku do zadań i misji „zwykłych” świeckich. Ona nie tylko nie pomniejsza świeckości, ale ją jeszcze wynosi czyniąc zaangażowanie w świecie bardziej wymagającym, stałym i wiernym.

Dla członków instytutów świeckich konsekracja świecka jest narzędziem dającym największą skuteczność ich świeckości i obecności w Kościele według właściwego sensu jej autonomii i jej wsparcia wobec pokus ciągle zagrażających ze strony laicyzmu i sekularyzmu. Dzięki niej są oni zaczynem autentycznego wzrostu laikatu. Dobrze rozumiana i przeżywana konsekracja będzie najlepszą gwarancją, że ich świeckość zachowa sobie właściwe cechy i nie popadnie w sekularyzm oraz rozwinie swoją specyficzną misję manifestowania dobra zawartego w rzeczach stworzonych przez Boga, ukierunkowując je i używając zgodnie z celem, dla jakiego były stworzone. Wskazuje się też, że będzie ona optymalizować ich zdolności i niejako uwalniać od przeszkód egoizmu i niekontrolowanych emocji⁴.

Konsekwencją świeckiej konsekracji jest także większe i bardziej skuteczne zaangażowanie w świecie, szczególnie zaangażowanie apostołskie.

Ewangelizacja jest treścią i sensem konsekracji świeckiej. Poprzez całkowite oddanie się Bogu świeccy konsekrowani stają się bardziej wolnymi dla potrzeb ewangelizacji, w znaczeniu większej możliwości dysponowania swoim czasem i swoimi siłami. Wolni od związków ludzkich są bardziej wolni, co do rodzaju i miejsca pracy. Dyspozycyjność w dążeniu za Chrystusem czyni ich bardziej otwartymi na działanie łaski, ale również sprawia, że są w stanie być dla świata jej nośnikami i narzędziami. Ich świeckie apostołstwo jest zawsze apostołatem osoby konsekrowanej – chrześcijanina, który bardziej wewnętrznie poświęcił się służbie Bogu i który złączył się w szczególny sposób z Kościołem i jego tajemnicą. Papież Paweł VI pouczał świeckich konsekrowanych w roku 1972: „Wasze życie jest owocne nie ze względu na zewnętrzne dzieła, lecz ze względu na miłość do Chrystusa, która was skłoniła do całkowitej ofiary i której dajecie świadectwo w zwykłych warunkach życia”⁵.

³ A. Oberti, *Spiritualita degli Istituti secolari*, „Vita consacrata” 10(1974), s. 621; por. tenże, *Peculiarita degli Istituti secolari*, [w:] L. Caimi, C. Checcacci, O. Fioroni, D. Lafranconi, L. M. Montevecchi, A. Oberti, C. Rocchetta, G. Sudano, C. Truzzi, *Vita consacrata*, t. 2: *Consacrazione secolare*, Torino 1994, s. 88-94; J. Słomińska, *Świeckość członków instytutów świeckich*, w: *Z Chrystusem w świecie*, s. 198-200.

⁴ Por. E. Tresalti, *Passato e futuro degli Istituti secolari*, „Dialogo” 24(1996) nr 110/111, s. 96-102; G. Lazzati, *Il carisma specifico degli Istituti secolari*, s. 17-18; M. Zarate, *Secolarita e secolarismo*, „Dialogo” 4(1976) nr 22/23, s. 10-12.

⁵ Paweł VI, *List apostołski z okazji 25. rocznicy konstytucji apostołskiej „Provida Mater Ecclesia”* (2 11 1972), w: *Z Chrystusem w świecie*, s. 59; por. Conferenza Nazionale Austriaca degli Istituti Secolari, [b.Ł.], „Dialogo” 8(1980) nr 45, s. 87-88; J. F. Castafio, *Consacrazione e secolarita negli Istituti secolari*, „Dialogo” 5(1977) nr 26, s. 14-16.

Pójście drogą radykalizmu ewangelicznego jest także głębszym zobowiązaniem się do dążenia do doskonałości oraz specjalnym złaczeniem z tajemnicą Kościoła. Świecki konsekrowany w szczególny sposób jest uobecnieniem Kościoła w świecie oraz bardziej niż inni świeccy podejmuje się realizacji jego misji w zwyczajnych warunkach życia⁶.

Życie świeckie jest związane z niepewnością jutra, z ryzykiem płynącym z faktu podejmowania decyzji, które opierają się jedynie na tym, co prawdopodobne. W takich sytuacjach konsekracja stanowi dla członków instytutów świeckich pewne oparcie, nie tyle jednak przez dawanie jakichś gwarancji, lecz przez poczucie tożsamości oraz wolność, które pozwalają poprawnie oceniać sytuację i dobrać bardziej adekwatne do niej środki.

Dla lepszego zrozumienia możliwej jedności konsekracji i świeckości, bardzo istotne wydaje się rozróżnienie konsekracji i sakralizacji. Pojęcia „konsekracja” w znaczeniu potocznym używa się na określenie obu tych rzeczywistości, które jednak nie są tożsame. Sakralizacja oznacza wyłączenie czegoś z powszechnego użytku i przeznaczenie jedynie dla Boga. Sakralne jest to, co otaczane jest aurą świętości, gdyż przez nie doświadcza się Boga i wchodzi w komunię z Nim. Człowiek ma potrzebę osób, rzeczy i miejsc sakralnych, by łączyć je z boskością, gdyż Bóg jest tak nieskończenie transcendentny, tak całkowicie Inny w stosunku do całego stworzenia, że człowiek nie ma w tym życiu możliwości Jego bezpośredniej percepcji. Rzeczy lub osoby są sakralizowane lub wyłączone dla Boga jako środki dla czynienia wszystkiego świętym dla Boga, jako środki dla poświęcenia wszystkiego Bogu⁷

Konsekracja, jako głębokie osobowe ukierunkowanie własnego życia i osoby na Boga, nie oddziela w sposób konieczny od życia świeckiego ani działalności świeckiej, lecz kieruje tym życiem i działaniem według Bożych zamiarów. Sakralizacja jest jej symbolicznym wyrazem. „Być osobą konsekrowaną czy sakralną to przynajmniej w jakimś sektorze życia być oddalonym od zwykłego przeznaczenia życia świeckiego, która mogłaby być dla siebie i dla innych znakiem głębokiej religijnej rzeczywistości”⁸. Zarówno w sakralizacji jak i konsekracji najistotniejsze jest zawsze rzeczywiste odniesienie i przynależność do Boga.

W kontekście przedstawionego rozróżnienia ujawnia się różnica między osobami zakonnymi a świeckimi konsekrowanymi. Podczas gdy zakonnicy są osobami konsekrowanymi a zarazem sakralnymi, to członkowie instytutów świeckich są tylko osobami konsekrowanymi. „Konsekracja zakonników jest konsekracją sakralną. Wymaga ona pewnego oddalenia, wydzielenia ze świata, zaś konsekracja świecka włączenia w świat. Zakonnicy wskazując swym świadectwem na czasy eschatologiczne pracują w świecie, lecz niejako od zewnątrz, podczas gdy członkowie instytutów świeckich, choć konsekrowani całkowicie i do tego samego celu, pracują w świecie od wewnątrz”⁹

⁶ Por. tamże, s. 14; F. Podimattam, *La teologia degli Istituti secolari*, „Dialogo” 18(1990) nr 85, s. 44-46.

⁷ Por. F. Podimattam, *La teologia degli Istituti secolari*, s. 38; J. Słomińska, *Świeckość członków instytutów świeckich*, s. 195.

⁸ F. Podimattam, *La teologia degli Istituti secolari*, s. 39.

⁹ Tamże.

Styl życia wspólnot zakonnych, sposób prowadzenia apostolatu, a często także strój wyłączają i separują ich od stylu życia wspólnego ludziom świeckim. Odmienna sytuacja zachodzi w przypadku świeckich konsekrowanych. Swoim stylem życia i włączeniem w świat udostępniają oni światu i bardziej wiążą z obecnością w nim bogactwa płynące z życia zakonnego, tym samym pomagając mu w rozwijaniu się w zgodzie i poszukiwaniu Boga¹⁰.

¹⁰ Por. tamże, s. 39-40; R. Van Schounbroeck, *Vocazioni secolari e Istituti secolari*, s. 33. F. Podimattam przy tej okazji podaje również podobieństwa i różnice zachodzące między instytucjami świeckimi a instytucjami zakonnymi. Pośród podobieństw wymienia praktykę rad ewangelicznych, poświęcenie się Bogu i „znaczenie eklezjalne” życia konsekrowanego. Wśród różnic zaś wskazuje specjalny cel, odmienną formę i właściwe sobie środki, które do tego celu prowadzą. - Por. *La teologia degli Istituti secolari*, s. 47-50; A. Wójcikowski, *Gli Istituti secolari nella Chiesa*, „Dialogo” 22(1993) nr 99, s. 109-111; J. Beyer, *La secolarità degli Istituti secolari*, w: *Spiritualità degli Istituti secolari*, red. A. Oberti, Milano 1973, s. 91-104.